

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 18. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Tirsdag den 9. februar 2010
Tidspunkt: Kl. 15.05
Sted: 2-133

Til stede: Henrik Høegh (V), næstformand, Michael Aastrup Jensen (V), Malou Aamund (V), Helle Sjelle (KF), Kim Mortensen (S), Anne Grete Holmsgaard (SF)

Desuden deltog: Statsminister Lars Løkke Rasmussen

Næstformand Henrik Høegh ledede mødet.

Punkt 1. Forelæggelse af ekstraordinært, uformelt Europæisk Råd den 11. februar 2010

KOM (2009) 0647 – bilag 7 (henvendelse af 4/2-10 fra Forbrugerrådet vedr. EU 2020-strategien)

Statsministeren: Der er EU-topmøde i Bruxelles på torsdag. Det er et uformelt møde, og i øvrigt det første i det nye format, siden Lissabontraktaten trådte i kraft. Det vil sige, det er det første med den faste formand, Van Rompuy, for bordenden. Det er et uformelt møde. Der skal ikke træffes egentlige beslutninger. Van Rompuy lægger derimod op til, at vi skal have en strategisk drøftelse af EU's nye 2020-strategi for vækst og beskæftigelse. Vi skal gøre status for de internationale klimaforhandlinger og for nødhjælpsindsatsen på Haiti. Van Rompuy har signaleret, at han i det hele taget gerne ser, at Det Europæiske Råd fremover får en mere strategisk rolle som det forum, der sætter den fremadrettede politiske dagsorden i EU.

Et par ord om 2020-strategien. Formålet er jo at udvikle en fælles strategi for håndteringen af de udfordringer, som EU's medlemslande står over for på den lidt længere bane. Det er kendte udfordringer. Vi kender dem også fra vores nationale diskussion. Den stadig mere intense konkurrence fra de nye vækstøkonomier ikke mindst i Asien. Den demografiske udfordring, som betyder, at vi på sigt bliver færre i den arbejdsdygtige alder. Den enorme opgave med at dreje samfundet i en mere klimavenlig og energieffektiv retning. De kommende års store udfordringer med at få bragt de offentlige finanser tilbage på et holdbart spor. Tanken med 2020-strategien er at levere et sammenhængende svar på, hvordan vi på EU-plan kan håndtere disse udfordringer.

Det møde, der skal være på torsdag, er absolut det første skridt i en proces, som kommer til at strække sig hen over hele foråret, og som fører frem til, at vi på juni-topmødet skal træffe nogle beslutninger. Det siger jeg også, fordi det betyder, at der vil være flere lejligheder til at komme tilbage til emnet her i udvalget på et mere detaljeret og mere oplyst grundlag – både for så vidt angår mig selv og relevante ressortministre. På forårstopmødet skal vi drøfte strategien mere detaljeret på grundlag af en meddelelse fra Kommissionen. Og som jeg lige sagde, skal vi

på junitopmødet træffe de endelige beslutninger om 2020-strategien. Der vil også ske en inddragelse af relevante rådsformationer. Der vil ske en inddragelse af Europa-Parlamentet. Så summa summarum: Der vil være flere lejligheder til at diskutere dette.

Der synes helt overordnet at være en bred opbakning til, at strategien skal være mere ambitiøs, mere fokuseret og mere forpligtende end den hidtidige Lissabonstrategi, som 2020-strategien erstatter. Van Rompuy ønsker derfor, at vi på torsdag især fokuserer på strategiens governancestruktur – altså hvordan de styringsmæssige rammer for strategien skal skrues sammen for at sikre, at den faktisk leverer de ønskede resultater. Han lægger op til, at Det Europæiske Råd engagerer sig mere direkte i vækst- og beskæftigelsesdagsordenen. F.eks. lægger han op til, at vi fremover skal have mere fokuserede drøftelser om udvalgte væksttemaer. Det kunne f.eks. være forskning og udvikling eller arbejdsmarkedet. Det er også ambitionen, at der skal sikres et større nationalt ejerskab til strategien. Det kan f.eks. ske ved, at man fastlægger nogle relativt få overordnede målsætninger for hele EU, som så på nationalt plan tilpasses det enkelte lands udgangspunkt. Tanken er, at vi på den måde kan få fastsat både mere ambitiøse, men også mere realistiske mål.

Der lægges ikke op til brug af sanktioner, hvis landene ikke opfylder deres mål. Det er i øvrigt i overensstemmelse med de høringssvar, som også udvalget her har givet. Der lægges derimod op til en øget brug af benchmarking og ranking, således at det kommunikerer til offentligheden, hvilke lande der lever op til målene, og hvilke der ikke gør.

Vi støtter fra dansk side varmt 2020-strategien. Den matcher også vores egne målsætninger om en række 2020-fikspunkter. Det er helt afgørende, at der både på nationalt niveau og på EU-plan arbejdes målrettet for at sikre de bedste rammer for langsigtet vækst og jobskabelse. Det er også det, der er formålet med det vækstforuminitiativ, som regeringen har iværksat.

Jeg er helt enig med Van Rompuy i, at Det Europæiske Råd skal tage et klart politisk lederskab for at fremme vækst dagsordenen. Jeg er også positiv over for overvejelserne omkring governance, forslaget om færre og mere fokuserede målsætninger, som kan tilpasses på nationalt niveau og tanken om mere transparens, benchmarking, ranking. Jeg synes også, det er rigtigt, at der ikke lægges op til at bruge egentlige sanktioner.

Det er klart, at vi må afvente de mere konkrete forslag, før vi kan fastlægge en mere præcis dansk holdning, men jeg kan da godt sige, at vi på indholdssiden naturligvis lægger op til at sætte solide danske fingeraftryk. Vi skal sikre, at grøn vækst dagsordenen også får en stærk europæisk dimension. F.eks. ved at formulere visionen om et grønt indre marked. Vi er jo næsten en halv milliard forbrugere i EU-medlemskredsen. Vi har en solid teknologibase. Vi har en – i en international sammenhæng – ambitiøs klima- og energipolitik. De tre ting lagt sammen gør jo, at vi på mange måder også har forudsætningerne for at gå forrest i konkurrencen om at udvikle og afsætte grønne produkter, som vi ved vil blive stadig mere efterspurgt i hele verden. Det er i hvert fald et vigtigt strategisk indsatsområde.

En anden vigtig ting er at styrke EU's indsats, når det gælder uddannelse, forskning, udvikling og innovation. Bl.a. skal vi forbedre og strømline EU's egne forskningsprogrammer, f.eks. ved at gøre dem lettere tilgængelige for mindre og mellemstore virksomheder. Og så skal vi mere generelt fortsætte arbejdet med at styrke det indre marked, som er og bliver et af EU's vigtigste aktiver i den globale konkurrence.

Så meget om 2020-strategien i den fase af arbejdet, vi befinder os i i øjeblikket.

Vi vil på mødet også gøre status for de internationale klimaforhandlinger og drøfte den videre proces frem mod COP16 i Mexico. Jeg forventer i den forbindelse at give en status for Copenhagen Accord. Fristen, som jo ikke er mur- og nagelfast, men har en vis fleksibilitet, udløb den 31. januar. FN har modtaget positive tilbagemeldinger fra mere end 90 lande, der tilsammen repræsenterer i omegnen af 80 pct. af de globale emissioner og mere end 3/4 af klodens befolkning. Det er et efter omstændighederne positivt resultat, for det viser, at Copenhagen Accord opfattes som en relevant ramme og et relevant afsæt for de videre forhandlinger. Også selv om vi fortsat står over for store udfordringer.

Netop derfor er det vigtigt, at vi nu påbegynder operationaliseringen af Copenhagen Accord. Jeg synes, det er afgørende vigtigt, at EU engagerer sig stærkt og målrettet i det arbejde. Det rette sted at starte er efter min opfattelse med opstartfinansieringen. Vi skal vise udviklingslandene, at vi står ved det betydelige beløb, 30 mia. dollars, som blev stillet i udsigt i Copenhagen Accord for perioden 2010-2012. Det tror jeg er vigtigt af en række grunde.

Endelig forventer jeg en drøftelse af EU's bidrag til katastrofehjælpen på Haiti på baggrund af et oplæg fra EU's nye udenrigsrepræsentant, Catherine Ashton. Udover EU's bidrag til en mulig kommende donorkonference senere på foråret forventer jeg, at drøftelsen vil dreje sig om en evaluering af forløbet med særlig fokus på EU's evne til at reagere i krisesituationer.

Det er kort fortalt indholdet af det møde, som altså er et møde, der afvikles på en enkelt dag uden uformelle middage eller andet.

Anne Grete Holmsgaard spurgte på baggrund af statsministerens udtalelse om, at man skulle styrke grøn vækst og have en stærkere placering af det grønne indre marked, om han lagde op til en revurdering af EU's energi- og klimapolitik, så man får nogle strammere målsætninger, f.eks. bindende i stedet for blot vejledende mål for energieffektivitet. Hun mente ikke, der blev megen grøn vækst ud af at melde ud, at man ville reducere CO₂-udledningerne med 20 pct. i 2020, idet det meste blev klaret ved hjælp af den nedgang i produktionen, som krisen gav anledning til, og gennem køb af kvoter.

Hun kunne se, at Van Rompuy i sit hyrdebrev lægger op til, at man især skulle diskutere tre punkter, herunder hvad vi kan lære af København. I den forbindelse ville hun gerne vide, hvad statsministeren havde lært af København, og hvad han ville sige om, hvordan vi kan få mere dynamik i processen fremover.

Med hensyn til startfinansieringen spurgte hun, hvor hurtigt statsministeren mente, vi skal rykke, og igennem hvilke institutioner pengene skal kanaliseres.

Anne Grete Holmsgaard gjorde opmærksom på, at der står i Copenhagen Accord, at den langsigtede finansiering skal være på 100 mia. dollars. Men da EU diskuterede sagen i efteråret, sagde man 100 mia. euro, hvilket er væsentligt mere. Hun spurgte, om statsministeren ville revitalisere målet om de 100 mia. euro – som i forvejen er i underkanten, hvis vi skal leve op til 2 graders målsætningen.

Kim Mortensen nævnte i relation til 2020-strategien, at Frankrig og Tyskland havde fremlagt deres egen agenda med 80 forslag. Han spurgte, om det var et papir, statsministeren kendte til, og om det ville blive diskuteret på mødet.

Han kunne forestille sig, at Grækenlands situation også ville blive taget op i debatten om økonomien, og spurgte, om Kommissionen opfatter Grækenland som et enkeltstående tilfælde, eller om der også ville komme udspil vedrørende andre lande.

Vedrørende COP15 syntes Kim Mortensen, der var skabt lidt usikkerhed om den danske regerings holdning og strategi på klimaområdet. Derfor ville han gerne høre, om EU stadig væk arbejder for, at der skal laves juridisk bindende aftaler, og om det stadig er EU's målsætning, at man arbejder efter 2 graders målet.

Han spurgte, om det forhold, at der nu er 90 lande, der har tilsluttet sig Copenhagen Accord, er ensbetydende med, at EU rykker fra de 20 til de 30 pct. Reduktion af CO₂ udledningerne.

Statsministeren sagde til Anne Grete Holmsgaard, at man på mødet på torsdag ikke vil skærpe klimamålsætningerne eller gå fra 100 mia. dollars til 100 mia. euro, men man vil diskutere, hvad vi har lært af København, og hvordan vi kan komme videre. Han ville selv i høj grad pege på den tidlige finansiering, idet den ikke – som det at gå fra 20 til 30 pct. – er knyttet til, at andre yder noget tilsvarende. Af hensyn til de fortsatte drøftelser mente statsministeren, det var vigtigt, at den tillid, der blev bygget op i København mellem Europa og de mest udsatte lande, kan fastholdes og udbygges.

Med hensyn til strategien for 2020 henviste statsministeren i svaret til Kim Mortensen til, at såvel regeringen som Europaudvalget har afgivet høringsvar, som langt hen ad vejen matcher hinanden. Vi melder de overordnede mål ind nu, og så kommer der en proces, hvor tingene bliver mere konkrete. For statsministeren var det vigtigt med et grønt indre marked, idet den betydelige forbrugerkraft, der er i Europa, kan bruges til at drive den grønne udvikling frem. Det kræver først og fremmest en ensartet regulering og fælles standarder, f.eks. når det gælder energimærkning og krav til bygninger og biler samt energiforbrug. Her mente statsministeren, vi ligger rimeligt ambitiøst på skalaen. Men det vigtigste er, at det sker synkront og europæisk, således at det ikke forrykker konkurrencevilkårene mellem landene. Det gør også, at der er tilstrækkelige volumen. Som et eksempel nævnte statsministeren elbiler.

Han tilføjede, at det selvfølgelig også handler om at tænke klima ind i alle andre politikområder som transport, landbrug og forskning. Alle landene har lagt hørings svar frem. Nu kommer der på torsdag en helt indledende drøftelse, og hvis Van Rompuy har magt, som han har agt, kommer den i højere grad til at dreje sig om governance end om indhold, så der kommer ikke en færdig plan ud af mødet på torsdag.

Grækenland har problemer på det korte sigt, og drøftelsen på torsdag vil koncentrere sig om det lange sigt, men selvfølgelig hænger de to ting sammen. Det gælder for Danmark og EU i øvrigt om først at komme igennem krisen, så at konsolidere sig, og så kommer det langsigtede som den tredje fase. Grækenland står over for at skulle gennemføre en voldsom reduktion af sit budgetunderskud, som i øjeblikket ligger på 13 pct., hvor EU's målsætning er 3 pct. Der ligger en græsk plan for, hvordan man kommer ned på de 3 pct. igen, og den vil blive behandlet på det kommende møde i Økofin, som dels vil give opbakning til den græske plan, dels vil gøre opmærksom på, at det er en forudsætning, at planen implementeres. Andre lande har også udfordringer, men for de fleste lande er de heldigvis noget mindre. Der kører en fast procedure med hensyn til konvergensplaner. Danmark skal også komme med en konvergensplan. Statsministeren forventede, at vi ville kunne offentliggøre en sådan sidst i denne uge eller først i uge 8. Da vi ikke kommer ned på 3 pct. af BNP i budgetunderskud, vil vi også få en venlig henstilling fra EU.

Det er stadig væk EU's ønske, at der skal være en juridisk bindende aftale, ligesom det stadig væk er målet at nå ned på 2 graders temperaturstigning. De 27 EU-lande har tilsluttet sig Copenhagen Accord, hvorfor 2 graders målsætningen nu ikke længere kun er en videnskabelig anbefaling, men en politisk bindende målsætning for EU-landene.

Det forhold, at 90 lande har støttet op om Copenhagen Accord, er ikke i sig selv nok til, at EU går op fra 20 til 30 pct., idet der stadig væk er usikkerhed om tallene. Ganske vist foreligger der et politisk dokument, som binder os til 2 graders målsætningen, men man må ærligt sige, at de tal, der er meldt ind, ikke svarer hertil. Regnestykket går ikke op. Det er i høj grad en diskussion, som må føres i FN. Statsministeren troede, diskussionen i EU i højere grad vil dreje sig om, hvilken strategi vi skal anlægge for at få forhandlingerne tilbage på FN-sporet. Der bliver et bureau møde, præsideret af klima- og energiminister Lykke Friis. Ud af det vil der komme en køreplan, der formentlig også indebærer et møde i foråret, f.eks. i april måned.

Anne Grete Holmsgaard spurgte, om statsministeren havde et bud på, hvor hurtigt startfinansieringen skulle udløses, hvad rammen er, og hvilke institutioner den skal gå igennem. Hun var enig i, at der var et behov for at reetablere ulandenenes tillid til Europa, og noget af den kunne genskabes ved at rykke hurtigt med hensyn til startfinansieringen.

Hun ville gerne vide, hvad statsministerens hovedbudskab ville være med hensyn til, hvad vi har lært af København.

Hun havde spurgt, om vi ville forny EU's klima- og energipolitik, idet det i virkeligheden ikke er synderligt ambitiøst, hvad vi vil forpligte os til. I den forbindelse pegede hun på, at energieffektivisering er den bedste og billigste metode.

Kim Mortensen forstod godt, at de enkelte lande meldte deres egne kommentarer ind, men fandt det alligevel markant, at Frankrig og Tyskland havde valgt at fremlægge deres egen agenda, som ikke er den samme som formandskabets. Han spurgte, om statsministeren kunne forklare, på hvilke punkter de to agendaer adskilte sig fra hinanden.

Statsministeren sagde i anledning af Anne Grete Holmsgaards indlæg, at mødet på torsdag i høj grad er et konsulterende møde, hvor man bl.a. skal drøfte de anbefalinger, der er kommet fra Kina og Indien. På nuværende tidspunkt kunne han ikke sige, hvad kollegernes præcise synspunkter var med hensyn til opstartfinansieringen. På mødet i København havde man søgt at nå frem til nogle politisk bindende beslutninger, som kunne implementeres i FN-systemet, men vi ved i dag, at det nåede man ikke helt. Copenhagen Accord har fået opbakning fra 90 lande, repræsenterende 80 pct. af CO₂udledningen og 3/4 af verdens befolkning, så den er det politiske grundlag for de videre forhandlinger. Opgaven nu er på en og samme tid at få de substantielle klimamål indpasset. Det kan man ikke afklare på Det Europæiske Råds møde, idet der må andre lande med. Men en brik kan være startfinansieringen. Derfor vil vi anbefale, at man sætter den i gang "as soon as possible". Det er vigtigt, at EU markerer sin beredvillighed hertil. I FN-systemet opererer man i den forbindelse med etablering af et "high level panel".

Det er et led i strategien at få strammet klima- og energipolitikken op. Danmark har hele tiden haft et ønske om, at målene bliver bindende, og det har vi stadig væk. Det centrale for statsministeren var, at det blev gjort synkront, altså at man i Europa bevæger sig i samme takt. Gerne hurtigt og ambitiøst. Vi støtter også energieffektivisering, fælles standarder m.v.

Statsministeren sagde til Kim Mortensen, at han ikke i detaljer var bekendt med det tysk-franske indspil, men det kunne han blive, for ligesom de andre landes høringssvar ligger det på Kommissionens hjemmeside. Han betegnede det som fint, at landene er konkrete i deres indspil. Diskussionen må handle om at få forankret disse nationale indspil, så man opnår et fælles ejerskab.

Anne Grete Holmsgaard syntes, statsministeren sagde to forskellige ting om, hvad vi har lært af København. På den ene side betegnede han Copenhagen Accord som det politiske grundlag for den videre proces. På den anden side talte han om at komme tilbage på FN-sporet. I den forbindelse gjorde hun opmærksom på, at Indien betragter Copenhagen Accord som et input til FN-processen, men ikke som et separat politisk grundlag.

Hun var klar over, at startfinansieringen skulle foregå gennem eksisterende kanaler, men vil man lægge hovedvægten på Verdensbanken eller på FN's fonde? Hun forstod, at statsministeren ønskede at opnå en fælles holdning, men hvad går Danmark efter?

Statsministeren sagde, at når han lød lidt uklar, var det nok, fordi der var en vis uklarhed. Copenhagen Accord er ikke en FN-aftale, men den er anerkendt af FN-systemet, og den vil få stigende betydning, efterhånden som flere lande associerer sig med den. En række lande har besluttet sig for at associere sig med aftalen. En række lande ser den kun som et substantielt bidrag til at komme videre. Ifølge et annekst til aftalen skal landene melde ud, hvad deres bidrag er, og når man summerer dem op, når man ikke det rigtige resultat. Så aftalen er på den ene side et politisk papir med en meget klar målsætning, men på den anden side er der uklarhed med hensyn til de konkrete tal. Der er elementer i papiret, som kan gøres umiddelbart operative. Der vil komme et møde i Bonn til sommer, og som sagt vil der nok også komme et møde i foråret. Hvis man er meget optimistisk, kan man tro på, at nogle af de ting kan klares nu, bl.a. opstartfinansieringen.

Da hele projektet går ud på, at man skal tilbage til FN-sporet, vil FN's fonde komme til at spille en hovedrolle i forbindelse med en hurtig opstartfinansiering.

Statsministeren sluttede med at sige, at alt det er ikke noget, Det Europæiske Råd kan klare på torsdag, for der er også en række andre væsentlige internationale aktører.